

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvvm Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisqve
Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

vijj. De rapientibus bona Christianorum naufragantium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

Lata actio de, non incurunt excommunicationem; quod ante Bullam Clementis VIII. erat certum, cum in illis expressa fuerint actiones prediche; Nunc vero res magis dubia est, cum actionibus illis praetermissis, excommunicatur huiusmodi pirates disurrentes per mare; nihilominus tamen probabilitas est, non incurere, etiam si intentione depravandi, aut occidendi ingrediantur mare armati, si ipsa aliquam actionem predicatorum non exequuntur, cum excommunicatione non nisi ob actum exterrum compitum feratur, ex Caiet. in verbo, excommunicatione in principio, Mart. Ledesm. 2. 4. q. 26. art. 2. pag. 354. col. 3. & communis DD. sententia.

6 Sed neque etiam in huius censuram Canonis intedit quipiam executione qualicunque harum actionum; Si enim negotiandi gratia aliquis nauigaret, prout faciat com muniter nautas, & exorta inter eos rixa, aliquem occidat, etiam si deliberat, & post aliquid tempus, aut qui in mari in quo vehitur, aliquid solum surripere, non incureret excommunicationem, quia hic non excommunicantur simplices fides, & homicide simplices, sed piratae, & latrones; sed neque etiam qui in fluminibus depravaretur, ex communicationem Bullae incurriteret, dummodo principalius in fluminibus depravetur, ut colligi potest ex voce illa Maritim., qua vox significatur depravationem, occisionem, aut aliquam aliarum actionum fieri debere in Mari, ad hoc ut excommunicatione haec locum habeat, vt Nauar. in Manu. cap. 27. num. 59. vers. Tertia. & Seb. Medices, par. 2. Summa, ut. 9. quærit, 78. num. 151. annotantur, quamvis negandum non sit, quin si quis principalius ingreditur mare, & dum nauigat per mare, ad breue aliquid tempus, vel aquandia causa, vel aliqua alia de causa ad latus appelleret, & ibi depravaretur, mutillaret, vel occideret, &c. censuram hanc incurreret, quia talis vere & proprie principalius in mari nauigare censetur.

7 Personæ vero accessoriæ sunt tres, scilicet, fautores, receptatores, & defensores huiusmodi piratarum, & latrunculorum marum, quod intelligendum est dummodo scienter haec faciant. Et quamvis Nauar. in Manu. cap. 27. num. 59. & Seb. Medices ubi supra, velint etiam comprehendendi consulentes, nihilominus tamen probabilior opinio est, eos non contineri, iuxta ea, quæ in fine superioris capituli dicta sunt.

Duo tamen dubia sunt circa Canonis huius intelligentiam; unum est, An Christiani, qui ab infidelib. capti sunt, excommunicationem hanc Bullæ cœna incurvant, si in navibus piraticis infidelium contra Christianos versentur? Alterum est, An depravantes infideles censuram istam incurvant?

8 Quod priores dicendum est, si tales coacti remigant, quamvis ut plurimum peccent mortaliter, ita remigando contra fideles, & cooperando ad huiusmodi depravationem, mutilationem, & occisionem fidei, ex Nauar. in cœna quorundam, Notab. 1. num. 9. & num. 11. & num. 14. de Iudeis, & in Manu. cap. 27. num. 63. versic. Septima, & confil. 3. de sentent. excommunicat. adhuc tamen probabile mihi est, etiam tunc quando remigando peccant mortaliiter, in excommunicationem hanc non insidere. Ratio, quæ me mouet, hec est; quia peccati mortalis ratio ex iure naturæ dependet, ratio vero censure ex iure humano defumitur; ius vero naturæ obligat etiam cum evidenti, & certo periculo vita, ius autem humanum ex sua natura cum talis mortis periculo, ut plurimum & communiter non obligat; cui conseqvens est, quod licet hi remigando contrari naturæ, mortaliter peccent, excommunicationem tamen hanc, quæ est iuris humani non incurront. Non enim credendum est, Ecclesiast. quæ pia, & misericors mater est, pauperes istos captiuos cum tali periculo mortis ex communicare velle, cum ad solam vite conseruationem remigante censemantur, alioquin ab infidelibus occidendi; & hoc tandem fatetur Nauar. in d. Notab. 11. num. 18. ver sic. Tertium, & in Manu. cap. 27. num. 63. versic. Septima, & Confil. 3. de sentent. excommunicat. immo etiam Card. Toletus in explicatione Bullæ Cœna, §. 5. in fine, in eadem sententiam inclinat. Sin vero tales sint, ut non coacti, sed tanquam spontanei hoc faciant, ut sunt ij. qui gubernatio,

nem in ipsis nauibus infidelium exercet, tunc quidem excommunicationem procul dubio incurunt, cum gubernationis officium communiter voluntarium potius sit quam coactum.

9 Quod vero ad posterius dubium attinet dicendum est, eos, quos excommunicationem hanc incurtere, qui pirates cam hanc artem contra Catholicos, & fidèles exerceant, & huic pluriūnam fuerit cap. Excommunicatione de rapto, ubi mentio fit Christianorum tantum, hoc est, eorum, qui Christianos depravantur, rebusque suis spoliant. Vnde Piratae Christiani depravantes naues infidelium, non excommunicantur, ut expresse docet Card. Tolensis, in expesi. Bulla Cœna, §. 2. in fin, cum credibile non sit Ecclesiast. infideles sub tam gravi censura protegere velle. Immo probabile omnino est, neque hæreticos, eos maximè, qui Catholicis infesti sunt, quales sunt hoc tempore Angliae, ac Flandriae hæretici, hoc Canone protegi, & quicum enim non est, ut qui Ecclesiam totis viribus oppugnant, Ecclesiae spiritualibus armis defendantur, ut in similis tradit Alphonsus Viualdus in expositione Bullæ Cœna, num. 30.

De Rapientibus bona Christianorum naufragantium.

Cap. VIII.

S V M M A R I V M,

- 1 Rapientes bona Christianorum naufragantium, in Bullæ cœna incidunt.
- 2 Excommunicationem quartam Bullæ cœna, ut quis incurrat, quas actiones exercere debeat.
- 3 Raptus, actio est per se, simpliciter mala, & prohibita.
- 4 Proiecta, aut in littore inuenta retinens, an, & quando excommunicationem incurrat.
- 5 Naufragantium bonis iure ciuili prouisum est, & ubi.
- 6 Naufragantium bonis iure Canonico prouisum, & etiam Bullæ cœna.
- 7 Naufragantium infidelium bona auferens, excommunicationem Bullæ cœna non incurrit.
- 8 Bona derelicta, a quoconque licite usurpari possunt, et que pro talibus habenda sint.
- 9 Proiecta in mare vi tempestatis, quando pro derelictis habenda sint.

E xcommunicatione Quarta fertur in haec verba:

- Item excommunicamus, & anathematizamus omnes & singulos, qui Christianorum quorundamque Nauibus tempestate, seu in transuersum (ut dici solet) iactatis, vel quoquomodo naufragium passis, siue in ipsis nauibus, siue ex eisdem eicta in mari, vel in littore inuenta, cuiuscunq; generis bona, tam in nostris Tyrrheni, & Adriatici, quam in ceteris cuiuscunq; maris Regionibus, et littoribus, surripuerint. Ita ut nec ob quodcumque prætendum, consuetudinem, aut longissimi etiam immemorabilis temporis possessionem, seu alium quemcumque pretextum excusari possint.
- Materia huius Canonis, ut norat Caietan. verbo, ex communicatione cap. 23. est latrociniū, furium, seu rapiena bonorum Christianorum naufragantium; & quoad personas vniuersalium est; Quoad actiones vero vnam ponit, scilicet, surripere huiusmodi bona, in Bulla vero Gregorij XIII. quam explicat Nauar. in Manu. c. 27. nu. 60. ex prefæ duæ actiones, scilicet, Rappere, & ab aliis raptæ sciere ter recipere.
- Circa primam vero actionem, que est surripere, quamvis Caiet. ubi supra, & cum secutus Nauar. in Manu. c. 27. nu. 118. dicant ad excommunicationem, hanc incurriendam non

non iuſſicere, quod quis rapiat illa bona, niſi etiam retineat illa bona cum moxa reſtituendi; Mihi tamen veſtigio viderur, immo, & certa contraria intentionis ex ſolo raptu huiusmodi bonorum incurri ex communicationem; Si qui dem raperet, actio eſt per ſe ſimpliſter mala, vnde in hac Bulla Clementis VIII. ſimpliſter & abſolute per illam ſeretur excommunicatione, nulla facta mentione morae retenzioneis, vnde eo ipſo quod quis huiusmodi bona rapiat, excommunicationem incurrit.

4. *A* vero excommunicatus eſt, qui non rapiat ipſa bona, ſed poſtquam proiecta ſunt, aut in littore inuenta, reſtituet ſibi?

*R*eſpondeo, eum qui reciperet, ac retineret bona huiusmodi ad ſolum viſum ad tempus, non incidere in censuram excommunicationis duabus his concurribus concurribus, quarum una eſt, quando Dominus rei accepte non ſicut, aut ſciatur, abſens ſit; altera eſt, ſi is, qui rem illam accipit, probabilitate ſperat Dominum rem illam non habere pro derelicta, ſed illam repetituram, & pro ea miſeretur habita notitia rei accepta; & ipſe interius animum habeat rem reſtituendi vero Domino ſine villa deterioratione, & ſatisfaciendi de deterioratione ſi aliquam fecerit culpa ſua; Ratio eſt, quia in hoc caſu nullum damnum patitur Dominus, nec villa ei fit iniuria, ſed poſtius vilitatem, & commodum inde conſequitur, dum teſtua ſuas ſalvas recuperet, & ſi hoc ſolum voluerunt Caſtan. & Nauar. vbi ſupra, non male conſeruant; ſin vero res, & bona huiusmodi recipiat cum intentione retineendi ea, & in viſum, & commodum proprium conuertendi, veſtē excommunicationis cenſuram incurrit, quia retinere, aut recipere rem alienam, ſolum ad proprium viſum invito Domino, etiam ſi non intendant acquirere Dominiū ipsius rei furturn eſt. i. ff. de furturn, & ideo ſufficiens materia excommunicationis, vt conſtat, & expreſſe tradit Viualdus in expoſitione Bullæ Cœnæ, num. 31. & 32. & num. 33. vbi affirmat, quod licet oīl per Bullam Gregor. XIII. ūilem excommunicationem incurrebat tertius accipiens talia bona ab ipso ſurpiente de nau, vel littore, prout colliguntur ex illis verbiſ in Bulla Gregor. XIII. contentis. *Q*ui ſcient ſibi acceperint, aut ab alijs raptas, ſeu acceperint, ſcienter receperint: per hanc tamen Bullam Clementis VIII. conſtat, talis excommunicatione maior ad tertiam perfonam non extenditur. *Q*iamvis cognitus domino nauis, vel rerum ablatarū tertia illa perfonam, rem a ſurpiente acceptam, vel emptā, reſtituere tenetur, iuxta ea quæ de reſtitutione rei bona, vel mala ſi de poſſe ſe latius in materia reſtitutionis dicimus.

5. *S*ciendum autem eſt, tam iure Ciuiili, quam iure Canonicō proutiū eſt bonis naufragantium; Iure ciuiili quidem, i. 1. & 3. ff. de incend. tuina, & naufrag. & i. in eum, & lidem. C. de furturn, & Authen. Nauigia, de fur, vbi etiam abrogatur omnis contraria conuertudo, & conſtituit ſimil publicatio bonorum contra huiusmodi delinquentes; vbi in Auth. citata, excipiuntur duo caſus: Primum eſt, ſi naues, quæ naufragium paſſa ſunt, infidelium ſint: Secundus eſt, ſi ſint naues piraticæ etiam fidelium.

6. *I*ure vero Canonicō eisdem etiā bonis ſufficienter prouifum eſt, tum in c. excommunicatione, de raptor, tum in Bulla Cœnæ, vbi in virtutisque locis prouideatur duobus modis, illis bonis, quæ per mare vehuntur. *P*rimo quidem, quamdui bona illa ſalua ſunt in iphis nauibus quoquo modo, prouideatur illis in d. cap. excommunicatione, de rapt. in prima parte illius capit. & in Canone 3. Bullæ cœnæ. *S*ecundo, quando bona naufragium paſſa ſunt, vel in nauibus, vel extra proiecta ſint in mare, vel in littus, prouifum eſt illis bonis in ſecunda parte, d. cap. excommunicatione, §. Illi etiam, & in Bulla cœnæ in hoc Canone 4. vbi excommunicatione tam ſpoliantes, quam rapientes bona naufragantium, ſed excommunicatione, d. c. excommunicatione, de raptor, non eſt reſervata; in Bulla vero cœnæ reſervata eſt a tempore Pij V. habetur etiam in Bullis Pij V. Gregorij XIII. & Summorum Pontificum ſubsequentium. Quibus addo, quod primus ille caſus, qui exceptus eſt in iure ciuiili in Authen. Nauigia, de furturn, in Bullis etiam cœnæ Domini exceptus eſt, ut ex verbiſ ipsius Bullæ coſtar, vbi pro-

teguntur ſolum bona Christianorum. Secundus caſus etiam excepiebat in Bulla Pij V. non tamen in Bulla Gregor. XIII. Sixti V. aut Clementis VIII. vnde dubium eſt, an hinc Bulla iuxta iura ciuilia intelligere debeamus, mox, me cum hic nulla ſiat iuri Ciuiili derogatio, & quamvis probabile ſit ita intelligi poſſe, conſilenda ramen eſt Sedis Apoſtolice declaratio.

7. *A*dverſendum etiam eſt illud, quod de natibus Christianorum in hoc Canone dicitur, ſie intelligendum eſt, vt non ſolum ratio nauium, quibus res deforſantur, habenda ſit, an ſcilet ſint Christianorum, vel infidelium; ſed etiam ratio ipſorum bonorum habēda eſt, an fidelium fuerint, vel infidelium, ſi quidem ſi naues ſint fidelium, bona vero infidelium, auferendo bona naufragantium, non incurrit excommunicatione, econtra vero ſi naues ſint infidelium, & bona Christianorum ſint, auferendo bona incurrit excommunicatione, id quod ex verbiſ Bullæ, & legislatoris intentione colligitur, ſolum enim mentio ſuſcipientium bona Christianorum, & Summi Pontificis intentione eſt, vt bonis fidelium prouideatur. Cujuſ ſententia etiam eſt Alphonſus Viualdus in expoſitione Bullæ Canone, n. 29. qui num. 30. eandem rationem eſſe dōcet Hēritorum baptizatorum, vel Christianorū, qui fidem Christi negantes, facti ſunt Turci, talium enim bona rapientes non ſunt excommunicati, ob identitatem mentis legitoris.

Adeo autem huiusmodi bonis naufragantium in hoc Canone Summus Pontifex prouidebat, vt omnia Principia, Leges, Conſuetudines, & poffitiones etiam longissimi temporis renocet, & annuleret. Vnde Principes, qui leges de confiſcatione bonorum naufragorum conſtituerunt, nullo modo excusat poſſunt, cum tales leges corruptio-nes ſint poſtius legum, & bonorum morum, & contravenientem æquitatem laicæ, quia affluo non eſt addenda reſi-ctio, vt recte Palaua, d. diſt. 18. q. 3. art. 4. ſequitur deca-bus, veſt. Tertius, Tabiena, verbo, excommunicatione, c. caſu 25. num. 4. ſ. Tertio, Caſet. verbo excommunicatione, c. 23. in fine, & Nau. in Man. c. 22. n. 1. 18. annotantur, immo in cap. excommunicatione, & ibi gloſ. in verbo, Regulam fidei, de raptor, tales regula fidei ad terſari dicuntur, conſecundum fidei regulam, proximum ſicut noſipos, diligentez amur. Matth. 22. Vnde non exculpan Principes in-ſtitutorum bona accipientes, niſi accipiant cum intentione reddendi ea veris Dominis, quandoconque compareant, quibus non comparentibus in pios viſus diſtribuant, vel de cōſilio Epifcopi pifco addere poſſunt ad deſenſionem portus, vt Palud. & Tabiena tradit. Nec valet excufatio, quod in naufragio merces proiecti, eas pro deteſeritis habent, & ſic nullius hominis ſint, & propter hoc occupanti conce-dantur, quia ille nunquam eas pro deteſeritis habuerit, ſi reiuenerit ſe poſſe ſperaſſet, vt p̄fati auctores, vbi ſopra reſtantur.

*H*ec autem, quæ diximus, vera ſunt, dominodo bona illa verè pro deteſeritis non habeantur. Si quidem bona de-relicta, etiam ſi ex tempeſtate proiecta, aut dilata ſint, a quoconque liecie vſurpari poſſunt; talia vero cenſent ea, que Dominus ea mente abiecit, vt nolit illa eſſe in numero rerum tuarum, vt habetur in Institut. de rerum di-niſione. §. fin. vbi gloſ. notat duobus modis poſſe Dominum hac

A D D I T I O.

* *A*dde. An autem cenſuram hanc incurrat, qui animo reſtituendi ſuo Domino accipit naufragantium bona, & poſtea mutans animum, & intentionem illam, incipit habere illa vti propria, abſque mente reſtituendi ipſa domino ſuo affirmatiuē responderet Vgolin. & Suar. hic, quemadmodum & eam incurront, ſi animo malo a principio acceperint illa, quamvis poſtea facti penitentes domino ſuo reſtituent; huiusmodi enim penitentia non facit minus cenſuram illam incurrent, aut ab ea iam incurſa faltem coram ecclſia liberentur,

hic mente bona sua praetijcere; *Primus est*, per actum propriæ voluntatis, quando si licet ea intentione aucti gali bona sua abicit, ut nolit amplius esse iua; *Secundus est*, inter pretatione iuris, quomodo, C. de latina libertate tollenda, l.7.9. Sed scimus, dicitur, quod is, qui seruum aegritudine pericitantem, è domo sua p. ibilice eiecit, nec ipse eum procurat, nec alteri commendat. *Tertius*, talis, in quam, iuris interpretatione, ne seruum abiecisse dicitur animo derelinquendi, vnde si casu aliquo, seruum ille sanus evadat, liber efficitur.

9 Proletia verò in mari vi tempestatis, aliquando pro derelictis haberi certum est, quando autem habeantur id valde difficile est judicare. Poret tamen hoc ex quadruplici conjectura colligi; *Prima est*, ex ipsa re, eiisque natura, & conditione defumenda, si enim talis sit, que statim in mari peritura sit, pro derelicta haberi debet; *vt v.g.* si projectat in mare vasa plena saccaro; *Item si* in altum mare projiciant metallum, quæ proprie grauitatem tendunt ad profundum, accipi possunt, quia recuperari non possunt. *I. falso*, si de furtis. *Secunda defumitur* ex modo projiciendi, qui enim projicit librum apertum in mare, censetur illum animo derelinquendi proiecisse, secus si clausum, aut pannis involutum projectet, ex gl. in d.c. falso, §. fina, in verbo plerunque, & glof. in l. *Quia ratione*, ss. de acquir, rerum domin. & Panorm. in c. cum dilecti, nu. 11. de accusa, *Tertia est*, si Dominus rei post illam projectam tacet, & neque per se, neque per alium illam querit, sic Feder. Con fil. 17. & Angelica, in verbo, inuenta, in princip. & Sylvest. in verbo, inuenta, quæst. 1. verific. *Tertium*, & verbo, Naufragium, in fine, & hoc colligunt ex l. qui alleuianda, ss. ad leg. Rhod. de iactu, vbi lex illa imponit necessitatem statim perirendi res amillas, alioquin præsumitur habitat pro detrahendis. *Quarta est*, si res illa projectat in mare extra prælens peculium gravis tempestatis; cum enim in hoc cau necessitas non virgearit ad projiciendum, præsumatur animo derelinquendi proiecisse. De qua re plura legi possunt apud auctores citatos, hæc interim pro excommunicationis quarta Bullæ cœnæ explicatione, dicta sufficiant.

Contra imponentes noua pedagia, & gabellas, vel eas augentes.

Cap. IX.

S V M M A R I V M.

- 1 Imponentes noua pedagia, vel gabellas, aut eas augentes, excommunicantur.
- 2 Excommunicatio quinta Bullæ cœnæ, contra imponentes noua pedagia, lata, quas personas, & actiones continet.
- 3 Excommunicatio contra gabellas nouas lata, quæ antiquitatis sit.
- 4 Pedagum unde sit dictum, & quid propriè sit?
- 5 Pedagia personis Ecclesiasticis, sine Summi Pontificis licentia, licite imponi non possunt.
- 6 Pedagia, vel gabella, de rebus, quæ causa negociationis, vel mercimonij deferuntur, imponi licite possunt.
- 7 Pedagia noua, aut gabellas imponentes, vel augentes, quando excommunicationem Bullæ cœnæ incurvant.
- 8 [Exigentes] quinam censi debant, & quid propriè sit exigere.
- 9 Injustus pedagia, vel gabellas solvere, quis dicatur.
- 10 Imponentes taxas, alias, præstantias, & alia similia onera, excommunicationem Bullæ cœnæ non incurvant.
- 11 Pedagia licita, a personis prohibitis exigens in excommunicationem Bullæ cœnæ non incidit.
- 12 Pedagia noua, quæ propriè censenda?
- 13 Pedagia noua, vel gabellas imponere, quinam potestater habeant.

- 14 Imperator pedagia noua licite imponere potest.
- 15 Reges omnes, in suis regnis licite pedagia noua imponere possunt.
- 16 Papa, & Concilium Generale, gabellas de novo imponere possunt.
- 17 Confuetudo prescripta potestatem imponendi pedagia, & gabellas dare potest.
- 18 Pedagia noua, quilibet supremus Princeps, superiorem, ad quem de eius sententijs appellatur, non recognoscens, imponere licet potest.
- 19 Republica libera merum, & mixtum imperium habens, imponere potest gabellas, & pedagia noua.
- 20 Pedagia noua, & gabellas, quinam Duces, & Barones sine Papæ licentia imponere nequeant.

Excommunicatio. Quinta fertur in hæc verba: Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in terris suis noua Pedagia, seu gabellas, præter quam in casib; sibi a iure seu ex speciali Sedis Apostolice licentia permisis, imponunt, vel augent, sed imponi, vel augeri prohibita exigunt.

Canonis istius materia, ex Caetera, in Summa, verbo, excommunicatio, cap. 71. est libertas humana ab oppressione illicitarum gabellarum; Et quoad personas, est vniuersal; Quoad actiones, tres actiones ligat, prima est, imponere noua pedagia, & gabellas sine licentia, & auctoritate; Secunda est, augere pedagia, & gabellas sine licentia; Tertia est, exigere pedagia prohibita, seu gabellas prohibitas imponi, vel augeri, & omnes tres sunt actiones principales.

Quæ excommunicatio antiquitus in Bulla cœnæ posita fuit, vt colligitur ex Glos. in Clem. 1. in verbo, Generales, de Iudicijs, & in Bulla Martini V. apud S. Anton. 3. par. tit. 25. cap. 72. & in Bulla Iulij II. apud Caetera. vbi supra, & Martin. Lede. 2. 4. q. 26. art. 2. pag. 356. reperitur. & in omnibus Bullis Summorum Pontificum recentiorum; sed in Bulla Martini V. excommunicabantur solù imponentes noua pedagia, & in Bulla Iulij II. excommunicati solum erant imponentes noua pedagia, & exigentes pedagia prohibita; postea vero in alijs Bullis recentioribus additū est, vel augent ea pedagia, seu augeri prohibita exigunt; & merito: quia non solum iniuria, & iniurias est pedagia noua, & gabellas imponere, sed etiam ea augere; Quia ratio huius prohibitions est, ne Domini exhaustiani pecunia subditorum; quod aquæ fit per augmentum antiqui pedagij, sicut per impositionem noui equalis dicto augmentatione, ex Summa Angelica, in verbo pedagium, nu. 6. Syl. verbo, excommunicatio, 7. nu. 54. excommunicatione 19. & Tabiena, in verbo pedagia, nu. 7. S. Sexto, & Card. Toletto, in explicatione Bullæ cœnæ, §. 3. dub. 3. & Sebast. Medice, in Summa, de peccat. capit. tit. 9. q. 7. 8. nu. 86.

Est autem pedagium a pede dictum, quia datur a transiuntibus in locis constitutis a Principe, vel ab eo, qui super hoc auctoritatem habet, ex glof. in cap. super quibusdam, in verbo pedagia, de verb. signific. & Sylvest. verbo Gabella, num. 3. veri. Quarto, & Tabiena, verbo, excommunicatio, 5. casu 19. num. 1. & verbo, pedagia, in princip. Cardinali Toletto in explicatione Bullæ Cœnæ, §. 3. dub. 1. vocatur autem propriæ tributum quod accipitur pro transitu viarum, aut pro mercibus inuestis, & solvi solet pro fabrica, seu conseruacione pontium, aut nauium ad transferendum, vel etiam pro aptatione viarum, & idem ferè significat Gabella, seu Duana, & hoc in loco accipiunt viare que prout significant quodcumque tributum, quod imponitur pro transitu viarum, aut pro mercibus inuestis.

Dubium autem est, quænam impositione, seu augmentatione pedagiorum, seu Gabellarum prohibita sit in hoc Canone; Pro cuius intelligentia sciendum est, tripiaci ex capite pedagia posse esse iniusta;

Primo, ex parte personarum, quibus imponuntur, & sic non licet personis Ecclesiasticis huiusmodi tributa imponere, sine licentia Summi Pontificis, & imposta, sunt iniusta, &